

KRIZE ZMĚNILA POHLED NA NEZAMĚSTNANÉ – UBÝVÁ LIDÍ, KTERÍ JE POVAŽUJÍ ZA OSOBY BEZ SKUTEČNÉHO ZÁJMU O PRÁCI

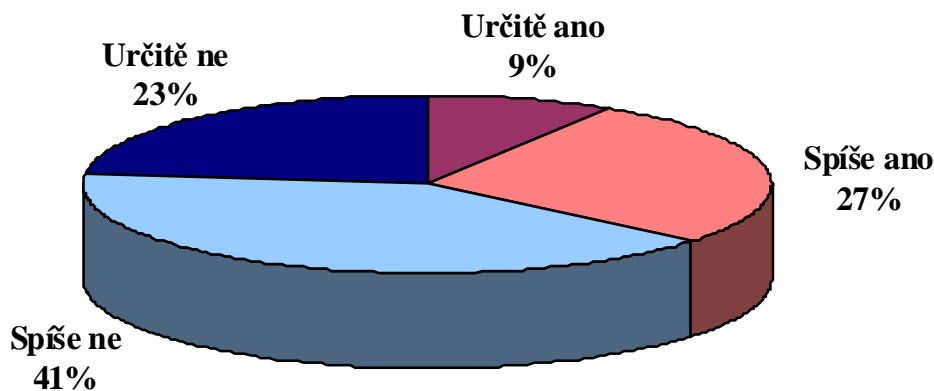
Zhruba třetina lidí (36 %) říká, že většina nezaměstnaných nemá skutečný zájem o práci. Ještě předloni se však takto vyjadřovala více než polovina občanů. Lidé zřejmě převážně díky krizi častěji uznávají, že mezi nezaměstnané se dostávají i lidé, kteří o práci zájem mají. Na určitou míru nezaměstnanosti nahlíží česká veřejnost převážně jako na pozitivní jev, který vede k tomu, že lidé jsou odpovědnější a váží si své práce – tento názor zastává 61 % občanů. Řešení nezaměstnanosti by občané přitom nejraději svěřili do rukou státu. Podle 72 % Čechů by měl mít stát povinnost zajistit práci každému, kdo o ni stojí.

Citovaný výzkum STEM byl proveden na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let ve dnech 1. – 10. dubna 2010. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpověděl rozsáhlý soubor 1196 respondentů.

Otázkám spojeným s fenoménem nezaměstnanosti se společnost STEM věnuje dlouhodobě, od roku 1993. V loňském roce, kdy veřejnost začala pociťovat vliv finanční a ekonomické krize, se pohled na nezaměstnané změnil. Lidé si začali uvědomovat, že kvůli krizi přibývá lidí bez práce a že jsou mezi nimi i tací, kteří o zaměstnání skutečně stojí. Tento trend trvá dál. Za poslední rok se mírně snížil i podíl občanů, kteří považují určitou míru nezaměstnanosti za pozitivní jev. V podstatě beze změn zůstávají názory lidí na úlohu státu při řešení nezaměstnanosti.

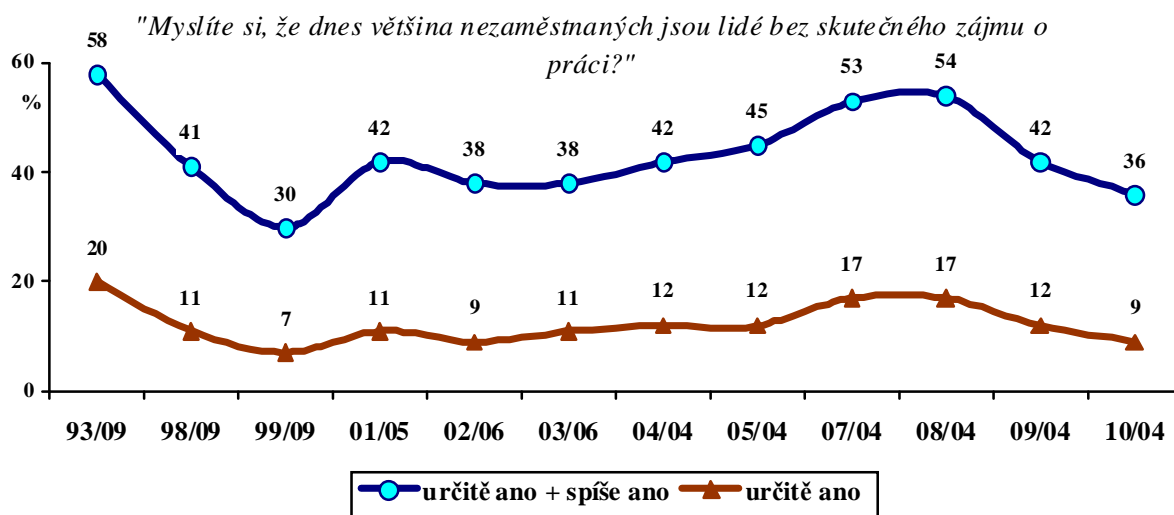
Jak ukazuje následující graf, dvě třetiny lidí (64 %) si nemyslí, že většina dnešních nezaměstnaných jsou lidé bez skutečného zájmu o práci. Přitom ještě v roce 2008 byl podíl lidí s poměrně kritickým míněním o většině nezaměstnaných nadpoloviční (53 % v roce 2007, 54 % v roce 2008). Z dlouhodobého hlediska šlo tehdy o rekordně kritické mínění o většině nezaměstnaných, podobné výsledky byly naměřeny ještě v roce 1993 (58 %).

"Myslíte si, že dnes většina nezaměstnaných jsou lidé bez skutečného zájmu o práci?"

Pramen: STEM, Trendy 2010/4, 1196 respondentů

Poté nastoupila ekonomická krize se svým dopadem na nezaměstnanost a pohled na většinu lidí bez práce se změnil. Letošní výsledky tento trend jen potvrzují a prohlubují (další pokles o 6 procentních bodů vzhledem k loňským údajům). Podobné hodnoty jsme ve výzkumech STEM naměřili také v letech 1998 a 1999, kdy byla míra nezaměstnanosti, stejně jako dnes, relativně vysoká.

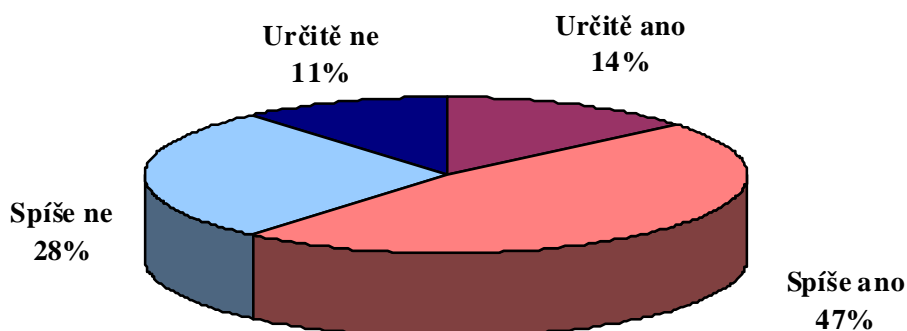

Pramen: STEM, Trendy 1993-2010

Poměrně kritické mínění o nezaměstnaných zaznává častěji od občanů s dobrým materiálním standardem (47 % kladných odpovědí) a od stoupenců ODS (47 %). Mezi příznivci ostatních stran (KSČM, ČSSD i TOP 09) naopak významně převažuje podíl těch, kteří si nemyslí, že většina nezaměstnaných o práci zájem nemá (69 %).

I když míra nezaměstnanosti stoupá a roste podíl lidí, kteří se nezaměstnanosti obávají, veřejnost na ni nahlíží jako na víceméně pozitivní jev. Téměř dvoutřetinová většina občanů (61 %) považuje určitou míru nezaměstnanosti za jev, který stimuluje lidi k větší odpovědnosti a úctě k práci.

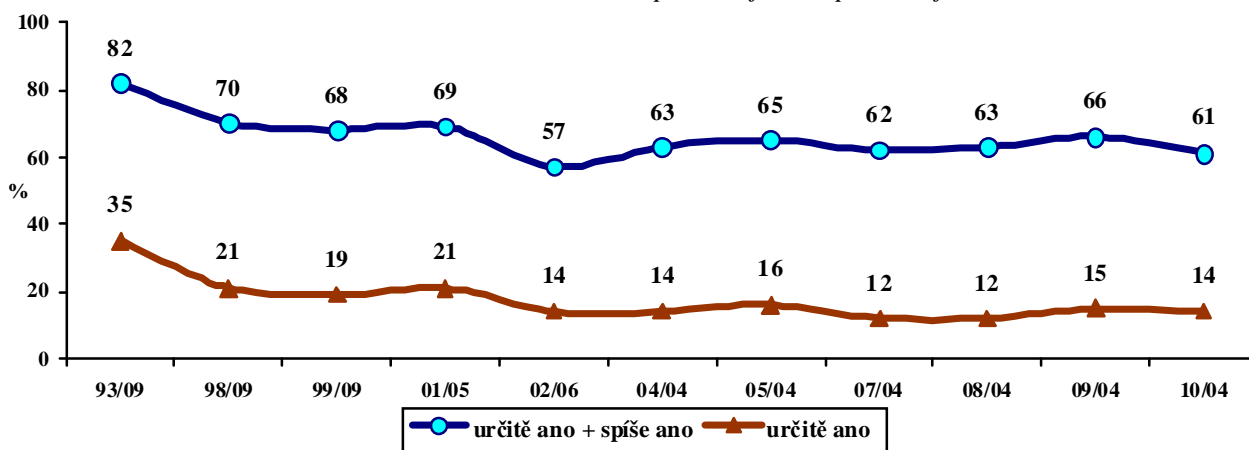
"Myslíte si, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivním jevem, jelikož vede k tomu, že si lidé více váží práce a jsou odpovědnější?"

Pramen: STEM, Trendy 2010/4, 1196 respondentů

Při pohledu na časový vývoj můžeme vysledovat, že od roku 1993, kdy byla tato otázka ve výzkumu zařazena poprvé (a kdy byl zároveň naměřen nejvyšší podíl lidí - 82 %, kteří chápou nezaměstnanost jako jev, který vede k tomu, že si lidé více vážící práce), docházelo k postupným mírným poklesům až do roku 2002 (57 % zastánců tohoto názoru). Od roku 2004 až do loňska se vnímání určité míry nezaměstnanosti jako pozitivního jevu pohybuje se kolem úrovně přibližně dvou třetin populace a lze ho považovat za stabilní. Aktuální údaj naznačuje mírný pokles tohoto názoru.

"Myslíte si, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivním jevem, jelikož vede k tomu, že si lidé více vážící práce a jsou odpovědnější?"

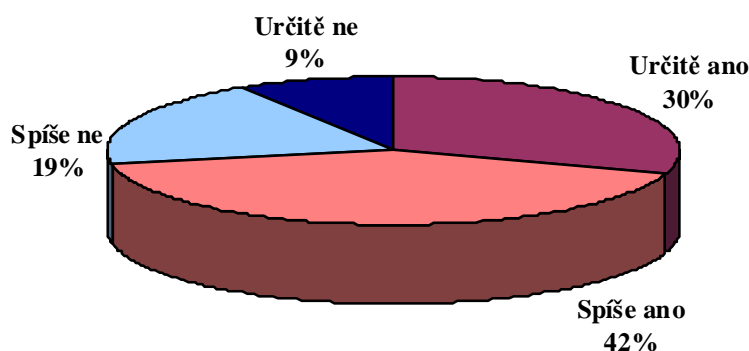

Pramen: STEM, Trendy 1993-2010

Názor, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivní jev, zastávají častěji lidé s vysokoškolským vzděláním (73 %), lidé, kterými se svými politickými názory přiklánějí k pravici (73 %), příznivci ODS (72 %) a TOP 09 (78 %), a častěji se k němu kloní dobře materiálně zajištění respondenti (71 %). Velmi zajímavé je, že tento názor zastávají v podobné míře jak zaměstnanci (62 %), tak podnikatelé či živnostníci (69 %). O tom, že určitá míra nezaměstnanosti není pozitivním jevem, jsou naproti tomu přesvědčeni častěji stoupeni KSČM (46 % z nich), hůře materiálně zajištění lidé (48 %) a nezaměstnaní (41 % z nich).

Téměř třičtvrtinová většina české veřejnosti (72 %) se přiklání k názoru, že stát by měl při řešení problému nezaměstnanosti zastávat aktivní roli, že by se měl lidem postarat o práci. Bezmála třetina respondentů je přitom pevně přesvědčena, že stát by měl mít povinnost zajistit práci každému, kdo chce pracovat. Proti pasivnější roli nezaměstnaných, kterým by státní instituce povinně zajišťovaly práci, je zhruba čtvrtina české veřejnosti. Viz graf na následující straně.

"Myslíte si, že stát by měl mít povinnost zajistit práci každému, kdo chce pracovat?"

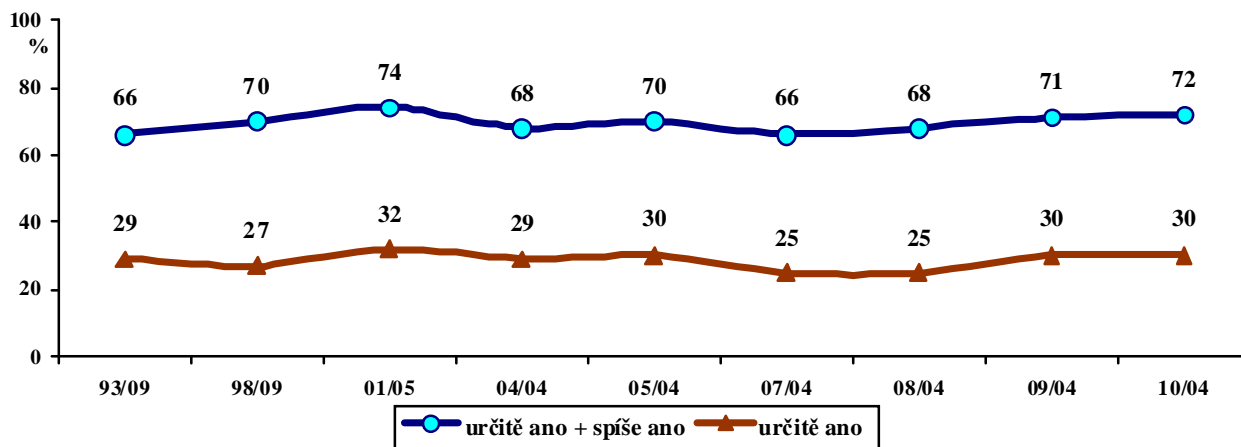

Pramen: STEM, Trendy 2010/4, 1196 respondentů

Největšími zastánci návrhu, že by stát měl mít povinnost zajišťovat každému práci, jsou občané se základním vzděláním (82 %) nebo lidé vyučení (76 %), příznivci KSČM (90 %), ČSSD (79 %) a lidé špatně materiálně zajištění (82 %). Tento názor zastávají také o něco častěji studenti (78 %), starobní důchodci (76 %) a nezaměstnaní (82 %). Proti představě, že by stát měl mít povinnost zajistit práci, jsou nejčastěji lidé s maturitou nebo vysokoškolským diplomem (shodně 35 % souhlasných odpovědí), živnostníci, podnikatelé (42 %), příznivci ODS (44 %) nebo TOP 09 (43 %) a lidé s dobrým materiálním standardem (41 %).

Názory lidí na povinnosti státu při řešení nezaměstnanosti se v čase příliš nemění. Poněkud větší podíl veřejnosti se pro povinnost státu zajišťovat nezaměstnaným práci vyslovoval pouze po přelomu tisíciletí (v roce 2001 74 % občanů).

"Myslíte si, že stát by měl mít povinnost zajistit práci každému, kdo chce pracovat?"

Pramen: STEM, Trendy 1993-2010